

UNAPREĐIVANJE SARADNJE - BILTEN

IPA programa prekogranične saradnje
Crna Gora-Albanija i Crna Gora-Kosovo
2014-2020

Avgust 2022.

IZVOR: ETNO SOBA LUBNICE (BERANE) – RADIONICA SA NOVINARIMA

SADRŽAJ

Četrnaesto izdanje biltena donosi informacije o aktivnostima i događajima koji su sprovedeni u IPA programima prekogranične saradnje Crna Gora - Albanija i Crna Gora - Kosovo* 2014-2020. Programe i projektne aktivnosti finansira Evropska unija.

Više informacija o programima možete pronaći u nastavku.

IPA program prekogranične saradnje Crna Gora - Albanija 2014-2020

Opšti cilj programa je promovisanje/jačanje dobrosusjedskih odnosa i socio-ekonomskog razvoja pograničnih regija, kroz valorizaciju njihovog turističkog potencijala, ekološki održiv i društveno inkluzivni ekonomski razvoj, uvažavajući njihovo zajedničko kulturno i prirodno nasljeđe.

Kliknite [ovdje](#) za više informacija.

IPA program prekogranične saradnje Crna Gora - Kosovo 2014-2020

Opšti cilj programa je poboljšanje standarda i kvaliteta života ljudi u programskom području, kroz ekološki održiv i socijalno inkluzivni ekonomski razvoj regiona, uz poštovanje zajedničke kulturne i prirodne baštine.

Kliknite [ovdje](#) za više informacija.

- »» Organizovane prekogranične radionice za novinare.....2
- »» Vijesti iz projekata finansiranih u okviru Drugog poziva IPA Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija ..5
- »» Vijesti iz projekata finansiranih u okviru Drugog poziva IPA Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo.....8
- »» Programi prekogranične saradnje predstavljeni na Sajmu evropskih projekata.....10
- »» Državni sekretar Mašković sastao se sa ministrom Krasnićijem u Crnoj Gori11

Ova publikacija je izdata uz podršku Evropske unije. Sadržaj ove publikacije je isključiva odgovornost Zajedničkog tehničkog sekretarijata Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija i Crna Gora – Kosovo i ne predstavlja nužno stavove Evropske unije.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ

*Ovakvo imenovanje ne dovodi u pitanje stavove o statusu, i u skladu je sa rezolucijom UNSCR 1244 i Mišljenjem Međunarodnog suda pravde o kosovskom proglašenju nezavisnosti.

Projekat finansira
Evropska unija

MNE – ALB

IPA-PROGRAM PREKOGRAIČNE SARADNJE
CRNA GORA - ALBANIA 2014-2020

MNE – KOS

IPA-PROGRAM PREKOGRAIČNE SARADNJE
CRNA GORA - KOSOVO 2014-2020

CBC ZOOM

Organizovane prekogranične radionice za novinare

Zajednički tehnički sekretarijat organizovao je dvije prekogranične radionice za novinare u okviru IPA Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija i Crna Gora – Kosovo, uz podršku Ministarstva evropskih poslova Crne Gore, Ministarstva finansija Crne Gore, Državne agencije za strateško planiranje i koordinaciju pomoći Republike Albanije i Ministarstva lokalne samouprave Kosova.

Radionica za Program Crna Gora – Albanija održana je 24. juna 2022. godine i obuhvatila je posjetu projektima koji se realizuju u opštinama Berane i Petnjica. Novinare su tokom promotivnog događaja pratili **Sanja Todorović**, šefica Zajedničkog tehničkog sekretarijata i **Nikola Đonović**, projektni službenik u Zajedničkom tehničkom sekretarijatu. U cilju promocije rezultata projekata finansiranih u okviru IPA II Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija, radionica je organizovana kao promotivna tura za novinare iz Crne Gore koja im je omogućila da posjete projekte i njihova dostignuća na terenu i razgovaraju sa akterima i krajnjim korisnicima projekta, kao i o značaju ovih projekata, prekograničnoj saradnji i podršci Evropske unije lokalnim zajednicama.

Tokom radionice, novinari su imali priliku da posjete lokacije koje su rezultat postignuća u okviru projekata ugovorenih u okviru 1. i 2. Poziva za dostavljanje projektnih prijedloga u okviru Programa Crna Gora - Albanija, odnosno projekte *Povećanje saradnje - od hrišćanskih antikviteta ka unaprijeđenom turizmu; Očuvanje kulturnog pejzaža Albanije i Crne Gore; Lokalna gastronomija kao turistička ponuda prekograničnog regiona; i Mladi Crne Gore i Albanije u zasadima malina.*

U Polimskom muzeju novinari su obišli postavku u kojoj su izloženi artefakti sa arheološkog lokaliteta Donja Ržanica. Artefakti koji su sada postali dio stalne postavke muzeja otkopani su u sklopu projekta *Proširenje saradnje – od hrišćanskih starina do unaprijeđenog turizma.* Takođe, novinari su intervjuisali i razgovarali o dostignućima projekta sa direktoricom muzeja **Violetom Folić**, arheologom i kustosom muzeja

Predragom Lutovcem i
predsjednikom Opštine Berane **Vukom Todorovićem**.

Sagovornici su kroz razgovor došli do zaključka da fondovi Evroske unije koji u fokusu imaju sjever i prekograničnu saradnju doprinose razvoju turističkog sektora u opštini Berane i valorizaciji kulturnog naslijeđa u regionu. Nakon toga, učesnici radionice su obišli arheološko nalazište Tumbarice u Donjoj Ržanici i iskopane ostatke grada Tumba.

Nakon obilaska lokacije na Tumbaricama, novinari su obišli Etno sobu koja je renovirana u okviru projekta *Očuvanje kulturnog pejzaža Albanije i*

Crne Gore, intervjuisali predstavnicu Regionalne razvojne agencije za Bjelasicu, Komove i Prokletije **Radojku Šćekić** i razgovarali o kulturnoj baštini ovog područja i dodatnoj vrijednosti koju donosi ruralnom turizmu.

Naglašen je značaj podrške seoskim porodicama i njihovim nastojanjima da ostanu na sjeveru Crne Gore i rade u svojim domaćinstvima. Nakon kraće pauze, putovanje je nastavljeno prema seoskom domaćinstvu porodice **Kljajić** koji su korisnici projekta *Lokalna gastronomija kao turistička ponuda prekograničnog regiona*. Novinari su u ovom domaćinstvu razgovarali sa porodicom Kljajić o izazovima i prednostima seoskog turizma i važnoj ulozi koju on ima za porodice koje žive u ovom kraju.

Na kraju, novinare je ugostio **Ziko Alilović**, sekretar Opštine Petnjica. Obraćajući se novinarima, gospodin Alilović je istakao značaj fondova Evropske unije za sektor zapošljavanja u Petnjici i uticaj koji je projekat imao na korisnike, imajući u vidu da je u okviru projekta *Mladi Crne Gore i Albanije u zasadima malina* stvoreno 20 novih plantaža maline.

Nakon razgovora, učesnici su obišli zasad maline porodičnog domaćinstva Agović, jednog od korisnika projekta i razgovarali o prednostima koje lokalno stanovništvo ima od uzgoja maline, te razgovarali o mogućnostima poboljšanja plasmana proizvoda.

U okviru **Programa Crna Gora – Kosovo**, radionica je održana 01. jula 2022. godine i obuhvatila je posjetu projektima koji se realizuju u opštinama Gusinje, Plav i Andrijevisa. Novinarima su se tokom promotivnog događaja pridružili **Sanja Todorović**, šefica Zajedničkog tehničkog sekretarijata, **Almir Čaušević**, projektni službenik u Zajedničkom tehničkom sekretarijatu i **Stefan Bulatović**, predstavnik Ministarstva evropskih poslova Crne Gore.

Tokom radionice, novinari su imali priliku da posjete lokacije koje su rezultat postignuća u okviru projekata ugovorenih u okviru 1. i 2. Poziva za dostavljanje projektnih prijedloga u okviru IPA Programa prekogranične saradnje Crna Gora - Kosovo, odnosno projekte *Razvoj ekoturizma na Balkanskim Alpima*; *Prokletije – izvrsna vanjska destinacija*; *Prekogranične zajedničke inicijative za bolje upravljanje otpadom*; *Turistički „hab“ za bolju turističku ponudu u manje razvijenim planinskim predjelima*; *Transhumance – nova turistička ponuda Kosova i Crne Gore*; i *Kulturna baština – Blago prekograničnog regiona*.

U Opštini Gusinje novinari su posjetili Info centar koji je uspostavljen u okviru projekta *Kulturno nasljeđe – Blago prekograničnog regiona* i od korisnika projekta dobili detaljne informacije o aktivnostima koje su sprovedene i koje su predviđene u okviru projekta. Takođe, posjetili su Turističku organizaciju Gusinja, gdje su se upoznati sa realizovanim projektima i gdje su imali priliku vidjeti opremu i promotivne materijale proizvedene u okviru projekata *Razvoj ekoturizma na Balkanskim Alpima* i *Prokletije – izvrsna vanjska destinacija*.

Novinari su sa predsjednicom Opštine Gusinje **Anelom Čekić** i drugim lokalnim zvaničnicima razgovarali i o tome kako su prekogranična saradnja i fondovi EU doprinijeli razvoju turističkog sektora u Gusinju i upoznali se sa novoproizvedenom turističkom ponudom „Kako provesti 1, 4 ili 7 dana na Prokletijama“. Nakon kraće pauze, putovanje je nastavljeno prema Opštini Plav gdje su posjetili Reciklažno dvorište, koje je uspostavljeno u okviru projekta *Prekogranične zajedničke inicijative za bolje upravljanje otpadom*.

O procesu reciklaže koji je prvi put uspostavljen na sjeveru Crne Gore, upravljanju reciklažnim dvorištem i drugim srodnim temama, novinari su razgovarali sa direktorom Javnog komunalnog preduzeća Plav, **Ervinom Tošićem**. Oni su iskoristili priliku da dobiju informacije o količini otpada koji se reciklira, načinu prikupljanja i načinu korišćenja otpada u prodajne svrhe.

Nakon Opštine Plav, učesnici su posjetili Opštinu Andrijevice, gdje su ih ugostili predstavnici lokalne vlasti. O uticaju projekta *Turistički „hab“ za bolju turističku ponudu u manje razvijenim planinskim predjelima* novinari su imali priliku da razgovaraju sa potpredsjednikom opštine Andrijevice **Veskom Raketićem**, menadžerom projekta **Miodragom Ivanovićem**, kao i sa drugim lokalnim akterima.

Po završetku sastanka u zgradi opštine, novinari su posjetili Krivi do (planinsko područje iznad Andrijevice) i Turističko/Planinarski dom koji je rekonstruisan u okviru gore navedenog projekta. O planu upravljanja zajedničkim stazama koje će biti uspostavljene kako bi se Turističko/Planinarski dom Krivi Do povezoao sa planinarskim domom, izgrađenim u planini Beleg na Kosovu, kao i o kapacitetima i uslugama koje će se nuditi, novinari su razgovarali sa menadžerom projekta **Miodragom Ivanovićem**.

Na kraju, novinare je ugostila porodica **Asanović** koja je vlasnik katuna Bačko Brdo i jedno je od domaćinstava koja su bila krajnji korisnici projekta *Transhumance – nova turistička ponuda Kosova i Crne Gore*. U Bačkom Brdu, **Dalibor Šekularac** iz Regionalne razvojne agencije za Bjelasicu, Komove i Prokletije, kao korisnik projekta, dao je informacije o području i rezultatima koji su proizašli iz projekta. Tokom tradicionalnog ručka koji je organizovalo domaćinstvo Asanović, novinari su imali priliku da razgovaraju i dobiju više informacija o projektu od krajnjih korisnika.

Vijesti iz projekata finansiranih u okviru Drugog poziva IPA Programa prekogranične saradnje Crna Gora - Albanija

Radionice za mlade o ljekovitom i aromatičnom bilju

U okviru projekta *Promovisanje održivosti upotrebe ljekovitih i aromatičnih biljaka za poboljšanje životne egzistencije i očuvanje biodiverziteta* organizovane su tri radionice za srednjoškolce i studente u Plavu. Projekat sprovodi Opština Plav zajedno sa Opštinom Tropoja kao i sa NVO Centar za demokratske integracije i razvoj i NVO Albanski Alpi.

Naime, tokom juna, u Plavu su održane osnovne i napredne radionice za srednjoškolce i studente na temu ljekovitog i aromatičnog bilja. Cilj radionice, održane u SŠ „Bečo Bašić“ u Plavu, bio je podizanje svijesti mladih ljudi o značaju ljekovitog i aromatičnog bilja. Učesnici su pokazali veliko interesovanje da saznaju više o ovim biljkama koje rastu na ovim prostorima.

Mladi sa područja opštine Plav edukovani su o vrstama ljekovitog i aromatičnog bilja ovog područja, kao i o načinima njihovog pravilnog i održivog sakupljanja.

Projekat nastoji unaprijediti zaštitu biodiverziteta i ugroženog ljekovitog i aromatičnog bilja u ciljanom području kroz unapređenje znanja, prakse

sakupljanja i prerade bilja i doprinijeti održivom korišćenju potencijala ljekovitog i aromatičnog bilja za lokalne privrednike iz područja projekta.

Održan trening i vježba na temu zaštita i spašavanje u slučaju požara

Uz podršku Evropske unije, u okviru projekta *Nepogode ne poznaju granice 2*, u Podgorici je 3. juna 2022. godine održana prekogranična pokazna vježba na temu zaštite i spasavanja u slučaju požara, u kojoj je 35 spasilaca iz Crne Gore i Albanije provjerilo i pokazalo nivo pripremljenosti za odgovor na ovu nepogodu.

Vježbi je prethodila četvorodnevna obuka spasilaca iz ove dvije zemlje koja je uključivala teoretski i praktični dio, a tokom koje su učili o savremenim metodama zaštite i spasavanja u slučaju požara. Treneri su bili vatrogasni oficiri i instruktori Vatrogasne zajednice Primorsko goranske županije sa višedecenijskim iskustvom u ovoj oblasti u Hrvatskoj – **Nikola Tramontana, Dario Gauš, Siniša Kaulzarić i Igor Hrelja.**

Aktivnosti u okviru projekta SOLUTION

Tokom juna 2022. godine, u sklopu aktivnosti projekta SOLUTION, organizovana je treća kampanja uzorkovanja vode i sedimenta u albanskom dijelu Skadarskog jezera od strane Univerziteta Tirana, partnera na projektu.

Takođe, od 27. juna do 1. jula 2022. godine, u Centru za ekotoksikološka ispitivanja Podgorica organizovana je obuka za osoblje Univerziteta u Tirani, Fakulteta prirodnih nauka, u vezi sa analizama određivanja metala u vodi i sedimentima u skladu sa najnovijim tehnikama. Takođe, osoblje Univerziteta u Tirani je obučeno za određivanje nutrijenata kao što su fosfor i fosfati u vodi.

Osim toga, 8. jula u Skadru je održan prvi okrugli sto na kojem su se okupili učesnici iz lokalnih i regionalnih institucija za zaštitu životne

sredine i zdravlja Skadar, regionalnih istraživačkih i naučnih institucija Skadar, opštine, Prefektуре i lokalnih nevladinih organizacija.

Nakon predavljanja projektnih aktivnosti i njegovih preliminarnih rezultata, održana je diskusija na temu - Zagađenje Skadarskog jezera i unapređenje ekološke ravnoteže i naučnih istraživanja iz oblasti zaštite životne sredine.

Projekat Skadarsko jezero bez hemijskog zagađenja – SOLUTION sprovode Centar za ekotoksikološka ispitivanja iz Crne Gore (CETI), Univerzitet Tirana i Udruženje Zeleni Centar iz Albanije.

Održan Prekogranični forum buduće saradnje

U Podgorici je 6. jula održan Prekogranični forum buduće saradnje u okviru projekta *Work4 Youth*. Mladi iz Albanije i Crne Gore imali su priliku da komuniciraju, diskutuju i razmjenjuju iskustva, kao i da dobiju preporuke stručnjaka za dalji razvoj svojih poslovnih ideja.

Forum je zatvoren nakon diskusije učesnika i razmjene praktičnih savjeta i informacija o alatima koji se mogu koristiti u komunikaciji sa investitorima.

U sklopu promotivnih aktivnosti, projekat nastavlja promociju podržanih ideja omladinskog preduzetništva. [Ovdje](#) pogledajte neka od podržanih omladinskih preduzeća.

Projekat *Work4 Youth* sprovode NVO Partneri za šansu i razvoj Albanije, Udruženje za demokratski prosperitet – ADP Zid iz Crne Gore i NVO Omladinski intelektualci – Nada.

Promotivne aktivnosti u Albaniji i Crnoj Gori

U okviru aktivnosti projekta *Crna Gora i Albanija prema nultoj stopi otpada* tokom juna je organizovana akcija čišćenja u Margegaju (opština u Albaniji). To je učinjeno u sklopu kampanje obilježavanja otvaranja turističke sezone u Valboni.

U Crnoj Gori je tokom jula 150 zainteresovanih domaćinstava i restorana u Gusinju dobilo kompostere. Naime, kompostere su dobili stanovnici Višnjeva, Kruševa, Koljenovića, Vusanja, Martinovića i Dosuđa. Ovo je urađeno u sklopu edukativne kampanje *od vrata do vrata* o kompostiranju i prevenciji organskog otpada.

Sajam za zapošljavanje osoba sa invaliditetom u okviru projekta A.C.C.E.N.T.

Kao dio A.C.C.E.N.T. projekta, 28. jula u Baru je organizovan *Sajam zapošljavanja osoba sa invaliditetom*. Cilj događaja bio je povezivanje svih važnih aktera iz javnog, civilnog i privatnog sektora sa osobama sa invaliditetom kako bi im se pružile informacije o mogućnostima zapošljavanja, obuke i obrazovanja.

Sajam je otvorio Nadbiskup Barski, Rok Gjonlleshaj, predsjednik Caritasa Barske nadbiskupije. Prema riječima koordinатора projekta **Marka Đelovića**, u okviru kojeg je sajam organizovan, kroz sajam se promovisalo pravo OSI na zapošljavanje i namjera je bila da se javnost bolje upozna sa mogućnostima zapošljavanja i modelima radne i socijalne integracije OSI. „*Sajam promoviše primjere dobre prakse u zapošljavanju OSI. Kroz prezentovane primjere dobre prakse, projektom nastojimo doprinijeti da se u zapošljavanju OSI kreiraju modeli održivog zapošljavanja za ovu ciljnu grupu i dostizanje standarda EU za ovu oblast. Sajam kombinuje informativne, edukativne i izložbene aspekte*“, objasnio je on na otvaranju sajmu.

Učesnike je pozdravila i **Julija Bici**, predstavnicar Caritasa Albanije, koji je jedan od partnera u projektu. Sajam je okupio, pored izlagača i posjetilaca, predstavnike institucija koje se bave pitanjima od značaja za unapređenje položaja osoba sa invaliditetom. Šefica Delegacije Evropske unije, ambasadorica **Oana Kristina Popa** poželjela je dobrodošlicu učesnicima i pohvalila aktivnosti i projekte koji se bave ranjivim grupama. „*Nadam se da će sajam koji sam otvorila danas u Baru ponuditi šanse, poslove i poboljšati živote pripadnicima nekih od naših najranjivijih grupa*“.

Sajmu su prisustvovali i državna sekretarka u Ministarstvu rada i socijalnog staranja **Edina Dešić**, kao i predsjednik Opštine Bar **Dušan Raičević**, direktorka Regionalne kancelarije za zapošljavanje **Rozafa Zmijani** i direktor Socijalne službe u opštini Skadar, **Filip Vilja**. Nakon uvodnih govora, učesnici događaja i građani obišli su štandove sajma i saznali više o mogućnostima zapošljavanja, osposobljavanja i obrazovanja za ovu ugroženu grupu.

Projekat A.C.C.E.N.T.- Pristupačnost, građanska savjest, zapošljavanje osoba sa invaliditetom, kao novi TREND sprovode Caritas Barske

nadbiskupije, Caritas Albanija, NVO Projekat Nada (Albanija) i Udruženje paraplegičara Bar (Crna Gora).

Razmjena studenata između Crne Gore i Albanije

U okviru aktivnosti projekta *Putevi ka razvoju karijere*, grupa učenika Srednje stručne škole „Hamdi Bušati“ je zajedno sa svojim nastavnicima posjetila Srednju školu „Bratstvo – Jedinstvo“ u Ulcinj, radi razmjene iskustava vezanih za mlade i poslovni sektor.

Tokom ove posjete, studenti obje škole predstavili su pobjedničke projekte i raspravljali o izazovima i preprekama u otvaranju malih preduzeća mladih, dijelili pozitivna iskustva učešća u projektu, stručnim kursovima, itd. Takođe, nastavnici obje škole razmjenili su iskustva i dobre prakse koje su nastale tokom komunikacije sa poslovnim sektorom, u stvaranju nastavnih platformi, itd.

U okviru promotivnih aktivnosti, 30. juna zvaničnicima Opštine Ulcinj, javnim institucijama i drugim akterima predstavljen je Lokalni plan zapošljivosti mladih. Pogledajte izvještaj lokalne televizije [ovdje](#).

Vijesti iz projekata finansiranih u okviru Drugog poziva IPA Programa prekogranične saradnje Crna Gora - Kosovo

Poljoprivrednici iz Crne Gore posjetili Kosovo

Od 22. do 24. juna 2022. godine realizovana je trodnevna posjeta grupe poljoprivrednika iz Crne Gore sa ciljem sticanja iskustva u sektoru aromatičnog i ljekovitog bilja na Kosovu. Dodatno, poljoprivrednici iz Crne Gore upoznali su neke od korisnika grantova koji su odabrani za

uzgoj aromatičnog i ljekovitog bilja kroz projekat *Stvaranje radnih mjesta u poljoprivredi*.

Posjete su obavljene na području opštine Peć i Istok, gde su posjetili preduzeća koja se bave uzgojem, sakupljanjem, preradom i izvozom aromatičnog i ljekovitog bilja, kao što su: „AgroProdukt“, „Organic Herb“, „Erblin Beqiraj“, zatim kompaniju za uzgoj i izvoz borovnica „Boost Berries“, kao i uzgajivača malina **Nehata Bajraktarija**.

U navedenim kompanijama, grupa poljoprivrednika iz Crne Gore upoznata je sa istorijatom i radom ovih kompanija, te njihovim razvojem iz godine u godinu, zatim sa aktivnostima koje se odvijaju u sektoru ljekovitog i aromatičnog bilja i voća, kapaciteta sakupljanja, uzgoja i prerade do pripreme proizvoda za izvoz na evropsko tržište. U ovim kompanijama su se upoznali i sa studentima koji su završili praksu u ovim kompanijama kroz ovaj projekat i koji su sada zaposleni u kompanijama.

Transhumance - nova turistička ponuda Kosova i Crne Gore

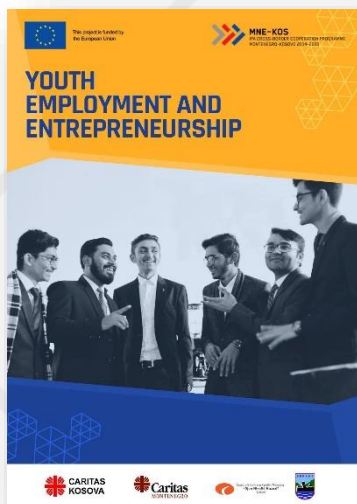
Promotivne aktivnosti za promociju nove turističke ponude na prekograničnom području su u toku i može se zaključiti da na Kosovu poslednjih godina planinski turizam cvjeta. Zahvaljujući projektnim aktivnostima, planinski farmeri i njihova domaćinstva sada imaju kapacitete i dočekuju turiste, koji nakon obilaska domaćinstava mogu poduzeti mnoge aktivnosti koje su privlačne i zavisnicima od adrenalina. Za više detalja pogledajte brošuru [ovdje](#).

Projekat *Transhumance* – nova turistička ponuda Kosova i Crne Gore sprovode Inicijativa za razvoj poljoprivrede Kosova - IADK, Agencija za regionalni razvoj za Bjelasicu, Komove i Prokletije i Opština Istok.

Aktivnosti u okviru projekta PRAXIS

U ovom periodu projektni tim *PRAXIS*-a izradio je publikaciju *Zapošljavanje mladih i preduzetništvo*. Publikacija pruža ključne informacije vezane za okruženje za preduzetništvo mladih, izazove politike zapošljavanja mladih, karijerno vođenje, itd. Pogledajte publikaciju [ovdje](#).

Dodatno, 20. juna 2022. godine, projektni tim je organizovao posjetu za nalaženje poslova (job discovery visit) u kompanijama u Klini (Kosovo) za 14 studenata sa Univerziteta „Fehmi Agani“ iz Đakovice. Učenci su posjetili dvije poznate kompanije d.o.o "Ginza" i "8 braće" koje se bave proizvodnjom i obradom vrata i prozora. Posjeta je bila dobra prilika da se vidi oprema, objekti, kao i da se učesnici informišu o uslovima rada, ali i prilika da poslodavci daju direktne informacije o svojim kompanijama, proizvodima, uslugama i vještinama koje su im potrebne od zaposlenih.

Projekat *PRAXIS* sprovode Caritas Kosovo, Caritas Crna Gora, Centar za stručno obrazovanje i savjetovanje Đon Nikol Kazazi iz Đakovice i Opština Berane. Projekat nastoji podržati učenike, studente i nezaposlene mlade kroz sesije za karijeru i savjetovanje.

Ulaganja za bolji turizam u Crnoj Gori i Kosovu

Opština Andrijevica, u saradnji sa Opštinom Dečani i Planinarskim udruženjem "Shkelzen Haradinaj" sa Kosova, realizuje projekat *Turistički „hab“ za bolju turističku ponudu u manje razvijenim planinskim predjelima*. Projekat je fokusiran na razvoj seoskog turizma i rezultiraće uspostavljanjem dva turistička čvorišta u obje zemlje uz uspostavljanje katunskih ruta koje će angažovati domaćinstva u pružanju turističkih usluga.

Projektni partneri trenutno aktivno rade na adaptaciji i izgradnji planinarskih domova u Krivom dolu (Crna Gora) i Bješket e Belegut (Kosovo).

Radovi u Crnoj Gori su završeni, te je planinarski dom opremljen i potpuno operativan. Na Kosovu su građevinski radovi još uvijek u toku i očekuje se da će biti završeni do novembra 2022. godine. Partneri su pokrenuli fazu signalizacije staza i uspostavljanja tematskih ruta.

Kulturno nasljeđe - Blago prekograničnog regiona

Sprevedeno je niz aktivnosti u okviru projekta *Kulturno nasljeđe – Blago prekograničnog regiona* koji realizuju pobratimljene opštine, Opština Peć i Opština Gusinje. Cilj projekta je da doprinese valorizaciji kulturne baštine Prokletija kroz uspostavljanje novih kulturnih ruta i staza kao novog turističkog proizvoda i ponude na ciljanoj području.

U Gusinju je 17. maja održana zajednička obuka za predstavnike opština i turističkih organizacija. Naime, predstavljene su turističke ponude Peći i Gusinja i učesnici su imali priliku da razgovaraju o tome kako poboljšati turističke uslove na osnovu svojih iskustava do sada.

Pored toga, tokom maja je organizovana Umjetnička kolonija na Kosovu gde su različiti umjetnici učestvovali u stvaranju umjetničkih djela vezanih za kulturno nasljeđe Peći. Nakon održane kolonije, slike 10 radova kulturnog nasljeđa koje su stvorene tokom kolonije bile su izložene tokom jula u prostorijama Umjetničke galerije (Dom kulture) u Peći.

U Gusinju je tokom avgusta instalirano 10 manjih vidikovaca na atraktivnim turističkim lokacijama koje su povezane sa kulturnom baštinom ove regije.

Konačno, započeo je i još uvijek traje proces distribucije promotivnog materijala na lokalitetima od značaja za kulturnu baštinu duž kulturne staze.

Više informacija o projektnim aktivnosti možete pronaći na projektnoj [Facebook stranici](#).

Programi prekogranične saradnje predstavljeni na Sajmu evropskih projekata

Privredna komora Crne Gore, u saradnji sa Ministarstvom evropskih poslova, organizovala je 28. maja Sajam evropskih projekata u dvorištu Dvorca Petrovića u Podgorici. Manifestacija, upriličena kao dio proslave Mjeseca Evrope, bila je prilika da se posjetioci upoznaju sa projektima koje sprovode institucije, opštine, kompanije, univerziteti i NVO sektor, te za razgovore sa potencijalnim partnerima o pozivima koji se očekuju u narednom periodu.

Sajam su otvorile predsjednica Privredne komore Crne Gore **Nina Drakić**, potpredsjednica Vlade i ministarka evropskih poslova **Jovana Marović** i ambasadorica EU u Crnoj Gori **Oana Kristina Popa**.

"Vidjevši ove standove, uvjeren sam da smo znatno unaprijedili kapacitete za korišćenje evropske podrške, ali još treba da radimo na njihovom jačanju. Ovaj sajam značajno pomaže vidljivosti EU projekata među našim građankama i građanima. U tome i jeste suština procesa evropske integracije, da naše građanke i građani imaju konkretne dobrobiti. To je ostvareno kroz brojne projekte kojima je jačana vladavina prava, zaštita životne sredine, obrazovanje i zdravlje. Dalje ćemo raditi na jačanju

kapaciteta svih institucija i korisnika programa EU kako bismo ih što efikasnije sprovodili", kazala je potpredsjednica Vlade i ministarka evropskih poslova **Jovana Marović**.

Dostignuća IPA Programa prekogranične saradnje Crna Gora - Albanija i Crna Gora – Kosovo promovisana su na štandu, a ključne informacije o ovim programima građani su imali priliku da čuju od strane predstavnika Ministarstva evropskih poslova i Zajedničkog tehničkog sekretarijata za Programe prekogranične saradnje Crne Gore - Albanija i Crna Gora – Kosovo.

Državni sekretar Mašković sastao se u Crnoj Gori sa ministrom Krasnićijem

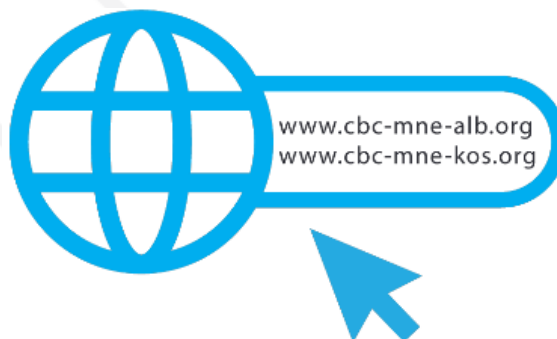
Državni sekretar i nacionalni IPA koordinator u Ministarstvu evropskih poslova Crne Gore **Aleksandar Mašković** sastao se 20. jula sa ministrom za administraciju lokalne samouprave Republike Kosova **Elbertom Krasnićijem**.

Sastanak je organizovan sa ciljem da se razgovara o aktuelnom sprovođenju programskih i projektnih aktivnosti u okviru IPA Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo. Nakon razgovora zaključeno je da će Crna Gora i Kosovo nastaviti saradnju kroz predstojeći IPA III program, gdje će biti na raspolaganju 8,4 miliona eura za projekte u oblasti podsticanja zapošljavanja ranjivih grupa i održivog turizma.

Tokom boravka u Crnoj Gori, ministar za administraciju lokalne samouprave **Elbert Krasnićić** obišao je i programsku oblast i projekte finansirane u okviru IPA Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo. Iz organizovanih posjeta zaključeno je da projekti koji se sprovode između opština Andrijevića – Dečane, Peć – Gusinje i Plav – Đakovica jačaju prekograničnu i međuinstitucionalnu saradnju i otvaraju perspektive za rješavanje zajedničkih problema.

» Operativne strukture programa (kliknite na ikone kako bi posjetili njihovu internet stranicu)

Vlada Crne Gore
Ministarstvo evropskih poslova

Vlada Crne Gore
Ministarstvo finansija
Direktorat za finansiranje i ugovaranje
sredstava EU pomoći

REPUBLIKA E SHQIPËRIE
KRYEMINISTRIA
AGJENCIA SHITËTËRORE E PROGRAMIMIT STRATEGJIK DHE KOORDINIMIT TË NDHËMËS

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Pushtetit Lokal
Ministarstvo lokalne samouprave
Ministry of Local Government

**ZAJEDNIČKI TEHNIČKI SEKRETARIJAT IPA
PROGRAMA PREKOGRANIČNE SARADNJE
CRNA GORA – ALBANIJA | CRNA GORA – KOSOVO 2014–2020**

Zajednički tehnički sekretarijat – Sjedište
Adresa: Beogradska 17, 81 000 Podgorica, Crna Gora
Telefon: + 382 20 240 784; + 382 20 240 631;

Sanja TODOROVIĆ
Šefica Zajedničkog tehničkog sekretarijata
E-mail: sanja.todorovic@jts-mne-alb-mne-kos.org

Maja RADOVIĆ
Službenik za finansije i nabavke
E-mail: maja.radovic@jts-mne-alb-mne-kos.org

Nikola ĐONOVIĆ
Projekttni službenik
E-mail: nikola.djonovic@jts-mne-alb-mne-kos.org

Almir ČAUŠEVIĆ
Projekttni službenik
E-mail: almir.causevic@jts-mne-alb-mne-kos.org

Petar BELADA
Administrativni asistent
E-mail: petar.belada@jts-mne-alb-mne-kos.org

Zajednički tehnički sekretarijat – Kancelarija Antene Skadar
Adresa: Rruga Ndoc Çoba, br 1 Skadar, Albanija
Telefon: + 355 22 80 20 80;

Andi ÇEKAJ
Projekttni službenik u Anteni
E-mail: andi.cekaj@jts-mne-alb-mne-kos.org

Zajednički tehnički sekretarijat – Kancelarija Antene Priština
Adresa: Ulica Tirana, ulaz D, V sprat, broj 53, (kompleks PRIME), 10 000 Prishtina, Kosovo

Gazmir RACI
Projekttni službenik u Anteni
E-mail: gazmir.raci@jts-mne-alb-mne-kos.org

www.cbc-mne-alb.org | www.cbc-mne-kos.org

@cbc.mne.alb

@cbc.mne.kos

Projekat finansira
Evropska unija